

Keski-Suomen käräjäoikeuden laamanni

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituus

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastuksessa on kiinnitetty huomiota Keski-Suomen käräjäoikeuden 8.12.2022 asiassa dnro R 22/2077 antamaan tuomioon nro 22/149932, jossa käräjäoikeus oli määrännyt vastaajalle tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päätymään 7.6.2023, vaikka lain mukaan ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi tuomion julistamisesta tai antamisesta.

SELVITYS

Puheenjohtajana asiassa toiminut Keski-Suomen käräjäoikeuden käräjätuomari on antanut asiasta häneltä pyytämäni selvityksen. Käräjätuomari toteaa 12.9.2023 antamassaan selvityksessä, että tuomion seuraamusharkintaa koskevien perustelujen mukaan käräjäoikeus on rikoslain 6 luvun 7 §:n 3 kohdan nojalla kohtuullistanut vastaajalle tuomittua rangaistusta rikosten tekemisestä kuluneen huomattavan pitkän ajan vuoksi 30 päivän ehdolliseksi vankeusrangaistukseksi, jonka koeaika on 6 kuukautta.

Selvityksen mukaan mainitun kohtuusharkinnan yhteydessä on mitä ilmeisimmin jäänyt epähuomiossa huomioimatta, että rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Käräjätuomari toteaa, että tavanomaisessa tapauksessa koeaika useimmiten määrätään 2 vuoden pituiseksi. Edelleen käräjätuomari

toteaa, että lakisääteiseen koeajan vähimmäispituuteen olisi luonnollisesti tullut tuomioharkinnassa kiinnittää huomiota ja määrätä koeajan pituus sen mukaisesti. Virheestä ei aiheutunut oikeudenmenetystä yksityishenkilölle, mutta koeajan pituutta ei tapauksessa määrätty laissa säädetyn mukaiseksi. Käräjätuomari on ilmoittanut kiinnittävänsä jatkossa erityistä huomiota ehdollisen vankeuden koeajan pituutta koskevaan säännökseen.

RATKAISU

Rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan, kun vankeus tuomitaan ehdollisena, rangaistuksen täytäntöönpano lykkääntyy koeajaksi. Ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koeaika alkaa tuomion julistamisesta tai antamisesta.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava tunnollinen ja huolellinen.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti määrätessään vastaajalle tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään alle vuoden kuluttua tuomion antamisesta. Koeaika on näin jäänyt rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyä vähimmäiskestoja lyhyemmäksi. Vastaajalle määrätty koeaika on alittanut koeajan säädetyn vähimmäiskeston kuudella kuukaudella.

Tuomion seuraamusharkinnan perustelujen sekä asiassa saadun selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että käräjäoikeus on vastaajalle tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen pituuden ohella ottanut kohtuullistamisnäkökohdat huomioon myös ehdollisen vankeuden koeajan kestoja määrittäessään. Koeaikaa ei kuitenkaan voida määrätä vuotta lyhyemmäksi, vaan sen kesto on aina rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti oltava vähintään vuosi.

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeaika on asiassa virheen seurauksena jäänyt huomattavasti laissa säädettyä vähimmäiskestoja lyhyemmäksi. Oikeuskanslerin ratkaisukäytännössä vastaavanlaiset virheet ovat vakiintuneesti johtaneet huomautuksen antamiseen.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Annan mainitun lainkohdan nojalla käräjätuomarille huomautuksen hänen virheellisestä menettelystään.

Pyydän Teitä saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Lähetän päätökseni tiedoksi Vaasan hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijä

Rasmus Niemi